

**Česká školní inspekce
Středočeský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIS-259/17-S

Název právnické osoby vykonávající činnost školy a školského zařízení	3. základní škola, Rakovník, Okružní 2331
Sídlo	Okružní 2331, 269 01 Rakovník
E-mail právnické osoby	skola@3zsrako.cz
IČ	47013991
Identifikátor	600055841
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jan Křikava
Zřizovatel	Město Rakovník
Místo inspekční činnosti	Okružní 2331, 269 01 Rakovník
Termín inspekční činnosti	20. 2. 2017 – 23. 2. 2017

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Získávání a analyzování informací o vzdělávání žáků, o činnosti škol zapsaných do školského rejstříku podle § 174 odst. 2 písm. a) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou a školní družinou podle § 174 odst. 2 písm. b) školského zákona, zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle příslušných školních vzdělávacích programů; zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu a jeho souladu s právními předpisy a rámcovým vzdělávacím programem podle § 174 odst. 2 písm. c) školského zákona.

Charakteristika

Právnícká osoba (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále ZŠ), školní družiny (dále ŠD), školního klubu (dále ŠK) a školní jídelny (dále ŠJ) v souladu se zařazením do rejstříku škol a školských zařízení. Od minulé inspekční činnosti (2011) se počet žáků výrazně zvýšil. K datu inspekční činnosti je naplněnost základní školy téměř 80 % z povoleného počtu žáků. Do 31 tříd dochází celkem 769 žáků, z toho 7 s cizím státním občanstvím, 10 žáků plní školní docházku v zahraničí. Škola eviduje 64 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami (dále SVP), z nichž se 35 vzdělává podle individuálního vzdělávacího plánu (dále IVP). Výuka probíhá podle Školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání „Škola harmonického rozvoje“ (dále ŠVP ZV). Zájmové vzdělávání se uskutečňuje podle Školních vzdělávacích programů pro ŠD a ŠK (dále ŠVP ŠD a ŠVP ŠK). Ke dni inspekční činnosti byla povolená kapacita ŠD (270 žáků) naplněna na 97 % a kapacita ŠK (150 žáků) na 80 %.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitel školy (dále ředitel) je ve funkci desátým rokem, splňuje předpoklady pro výkon této činnosti. Dbá na svůj profesní rozvoj, v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (dále DVPP) se zúčastňuje vzdělávacích programů s aktuálně potřebným zaměřením (např. vedení pedagogického procesu, ekonomické a finanční oblasti, společné vzdělávání).

Organizační struktura je funkční, odpovídá vykonávaným činnostem. Ředitel řeší zásadní pedagogické i organizační záležitosti plánovitě, projednává je v rámci porad vedení školy, pedagogických rad či pracovních porad. Delegování pravomocí a odpovědnosti ředitelem je efektivní. Na řízení a kontrole průběhu vzdělávání se podílejí zejména oba zástupci ředitele pro první a druhý stupeň ZŠ. Pedagogická rada plní funkci poradního orgánu, projednává zásadní pedagogické dokumenty a účelně se zabývá souhrnnými poznatky z kontrolní a hospitační činnosti. Metodické komise pravidelně řeší průběh a výsledky hodnocení žáků, naplňování a úpravy ŠVP ZV, zaměření DVPP a organizaci předmětových soutěží. Vnitřní informační systém je funkční, založený na osobním kontaktu a elektronické komunikaci zaměstnanců. Úroveň řízení odpovídá škole daného typu a velikosti.

Povinná dokumentace je správně vedena, povinně zveřejňované dokumenty jsou na přístupném místě ve škole. ŠVP ZV, ŠVP ŠD a ŠVP ŠK jsou v souladu s příslušným rámcovým vzdělávacím programem účinným od 1. září 2016. Rozvrh vyučovacích hodin je sestaven dle platného učebního plánu ŠVP ZV, počty vyučovacích hodin během dne, délka přestávek a počty žáků ve třídách odpovídají právním předpisům.

Škola respektuje principy rovného přístupu žáků ke vzdělávání. Při přijímání dětí k základnímu vzdělávání postupuje podle platných právních předpisů a správně zařazuje žáky do tříd bez jakékoli vnější diferenciaci.

Poradenské služby a pomoc při řešení problémů žákům a jejich zákonným zástupcům nabízí a realizují výchovné poradkyně a školní metodičky prevence pro daný stupeň ZŠ. Výchovné poradkyně se zabývají zejména organizací podpory žáků se SVP, kariérním poradenstvím a řešením výchovných problémů v tzv. výchovné komisi. Poradenství poskytované žákům ohroženým školní neúspěšností vykazuje dobrou úroveň. Tyto žáky identifikují pedagogové a s jejich problémy seznamují výchovné poradkyně. Každý případ je řešen individuálně, nejčastěji pohovory se žáky, jejich zákonnými zástupci, nebo konzultací se školskými poradenskými zařízeními. Efektivní je systematické podpory tzv. pedagogická intervence

formou kroužku dyslektického čtení. Škola postupuje dle nových pravidel o naplnění vzdělávacích potřeb žáků se SVP. Stanovuje plány pedagogické podpory (dále PLPP), konzultuje příslušné speciálně pedagogické strategie s vyučujícími, popř. s asistenty pedagoga. Sleduje výsledky žáků s potřebou PLPP, postupně vyhodnocuje účinnost přijatých opatření. Realizuje podpůrná opatření doporučená školskými poradenskými zařízeními včetně IVP, které zpracovává na žádost rodičů. Účinnost podpory žákům ohrožených školní neúspěšností včetně žáků se SVP je až na několik výjimek dobrá.

Škola aktivně vytváří bezpečné prostředí žáků a realizuje prevenci sociálně patologických jevů. Má zpracovaný funkční systém úrazové prevence, všichni žáci a účastníci zájmového vzdělávání jsou seznamováni s pravidly bezpečného chování. Počet úrazů za poslední tři školní roky zůstává na stejné úrovni (cca 60 za školní rok). Většina úrazů souvisí se sportovními aktivitami žáků a škola k nim přijímá preventivní opatření. Vnitřní prostory školy jsou bezpečné, prostor vstupu do budovy a šaten je monitorován průmyslovými kamerami, nad žáky je vykonáván dohled podle rozpisů. Pravidelné proškolení všech zaměstnanců, bezpečnostní prohlídky objektu, analýzu případných bezpečnostních rizik a jejich odstraňování škola účinně zajišťuje ve spolupráci s osobou odborně způsobilou.

K prevenci všech forem rizikového chování má škola vypracovaná jasná opatření. Stanovená pravidla postupu (minimální preventivní program, krizové plány, školní řád), uplatňuje v odpovídajících situacích efektivně. Témata z oblasti prevence jsou vhodně zařazována ve výuce. Škola plánovitě organizuje akce cílené na prevenci sociálně patologického chování. Na budování a posilování pozitivních vazeb v rámci třídního kolektivu jsou zaměřeny adaptační kurzy pro žáky šestých ročníků, nebo kurzy společenské výchovy pro žáky devátých ročníků. Průběžně jsou zajišťovány besedy, semináře, exkurze, kulturní a sportovní akce s tematikou prevence rizikového chování a zdravého způsobu života. Jednotlivé případy rizikových jevů a nedodržování pravidel školního řádu jsou individuálně řešeny třídními učiteli ve spolupráci s rodiči, dále na pedagogických radách, ve výchovné komisi a v případě potřeby spoluprací s příslušnými sociálně právními institucemi. Nejčastěji se jedná o záškoláctví, které často souvisí s problematickým rodinným zázemím žáků a nevhodné chování ke spolužákům.

Pedagogický sbor je konzistentní. Ve škole působí celkem 50 učitelů, z nichž pouze 3 nesplňují podmínky odborné kvalifikace, dále 10 vychovatelek a 6 asistentek pedagoga, všechny s odbornou kvalifikací. Za nekvalifikované pedagogy, s nimiž je uzavřen pracovní poměr na dobu určitou, ředitel školy prokazatelně hledá kvalifikovanou náhradu. Velmi dobré podmínky jsou vytvářeny pro DVPP. Jeho zaměření je v souladu s ŠVP ZV a uskutečňuje se s ohledem na profilaci jednotlivých vyučujících. Pedagogové absolvovali v minulém školním roce vzdělávání zaměřené např. na výuku cizích jazyků, informatiky, podporu přírodovědné, čtenářské, matematické gramotnosti, vzdělávají se rovněž samostudiem, k němuž bylo pořízeno množství odborné literatury.

Materiální podmínky školy se výrazně od posledního inspekčního hodnocení zlepšily a umožňují naplňování vzdělávacích programů (nová zateplená fasáda budovy školy, výměna oken). Zlepšily se podmínky pro pracovní činnosti (nové vybavení dílny), všechny učebny mají prezentační techniku (dataprojektory s napojením na internet), odborné učebny jsou vybaveny vhodnými učebními pomůckami (učebny chemie, fyziky, zeměpisu, dvě IT učebny), žákovská knihovna nabízí velké množství literatury. Pro výuku tělesné výchovy slouží dvě tělocvičny se zázemím a venkovní atletický areál, včetně fotbalového hřiště. Oddělení ŠD jsou vhodně vybavena pro plánovanou činnost žáků prvních až čtvrtých tříd. Sedm oddělení realizuje svoji činnost v odděleném pavilonu, dvě oddělení mají zázemí ve vyčleněných relaxačních učebnách školy. K rozvoji zdravého životního stylu a k zvýšení

kvality výuky přispívá příjemné, čisté a podnětné prostředí školy vyzdobené výtvarnými a ručními pracemi žáků (lavičky, stolní kopaná), fotografiemi z akcí, diplomy a cenami ze soutěží.

Poskytované finanční prostředky postačují na běžný chod a údržbu školy. Nejvyšší podíl na vícezdrojovém financování školy má dotace ze státního rozpočtu včetně rozvojových programů určených na zlepšení platové úrovně zaměstnanců. Významným zdrojem příjmů školy je provozní dotace od zřizovatele, která se také částečně podílí na financování ostatních neinvestičních výdajů jinak hrazených ze státního rozpočtu. Pro zlepšení kvality vzdělávání se vedení školy daří získávat nadnormativní zdroje příjmů z prostředků MŠMT, grantů vyhlašováných Středočeským krajem a zřizovatelem, vlastními zdroji příjmů (úplata za vzdělávání ve ŠD a ŠK), příjmy z doplňkové činnosti (hostinská činnost, školní bufet, pronájem prostor) a ze sponzorských příspěvků. Veškeré disponibilní finanční prostředky škola využila účelně, efektivně a hospodárně pro zkvalitnění výuky a pro profesní rozvoj pedagogů.

Školní jídelna nabízí výběr ze tří druhů hlavního jídla, do jídelníčku zařazuje netradiční potraviny (různé druhy čočky, cizrnu, bulgur apod.). Pro zlepšení stravovacích návyků žáků je škola zapojena do projektů Ovoce a zelenina do škol a Mléko do škol. Pitný režim je zajišťován v době oběda i po celý den formou nápojových automatů s vodou. Jídelna aktuálně neposkytuje dietní stravování, jelikož neeviduje žáky s takovou potřebou.

Škola velmi dobře spolupracuje se zřizovatelem především v oblasti zkvalitňování materiálních podmínek a zapojení do projektů s ostatními základními školami ve městě (společné zájmové kroužky a sportovní akce), pomáhá při organizování akcí Domu dětí a mládeže Rakovník (předmětové a sportovní soutěže), spolupracuje s místními mateřskými školami (návštěvy předškoláků ve výuce), Domovem seniorů v Rakovníku (kulturní akce), Policií ČR a Městskou policií Rakovník (preventivní akce), pedagogicko-psychologickou poradnou a městskou knihovnou. Ve škole řadu let úspěšně pracuje žákovský divadelní soubor, který nacvičuje vystoupení pro žáky školy i veřejnost. O svých aktivitách a úspěších poskytuje škola informace na webových stránkách a v příspěvcích do regionálního tisku. V minulém školním roce byly pro žáky pořádány besedy s osobnostmi různých profesí z řad rodičů. Příkladem je spolupráce s Radou rodičů při 3. ZŠ Rakovník (samostatný právní subjekt) při organizování třídních schůzek a poskytování finančních příspěvků na učební pomůcky, odměny žákům, sportovní a kulturní akce. V době inspekční činnosti nebyl ve škole ustaven žákovský parlament, jehož prostřednictvím by se žáci mohli aktivně podílet na fungování a rozvoji školy.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Hospitované hodiny byly připravené, věcně správné a v souladu se ŠVP ZV. Výuka byla po stránce organizační a pedagogické zpravidla dobře zvládnutá, pedagogové poskytovali žákům dostatek prostoru pro iniciativu a aktivitu, kladli na ně přiměřené a srozumitelné požadavky. Ve třídách panovalo pozitivní klima podporující učení. Pro vyšší názornost byly účelně a efektivně využívány učební pomůcky a didaktická technika. Vzdělávací cíle obsahovaly vědomostní, dovednostní i postojoyou složku, často byla využívána souvislost s reálnými situacemi každodenního života. Většina žáků měla možnost rozvíjet kritické myšlení. Ze strany vyučujících nechybělo cílené zaměření na pomoc žákům při obtížích, na podporu jejich výkonu a důsledné uplatňování individuálního přístupu. Vzhledem k převládající frontální formě výuky některé hodiny postrádaly větší pestrost, také

příležitosti k systematickému vedení žáků k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení nebyly zvláště na druhém stupni ZŠ plně využity.

Kvalita hodin českého jazyka a literatury byla velmi dobrá. Z metod byl nejčastěji využíván řízený rozhovor. Žáci pracovali s textem a informacemi, aktivně si osvojovali učivo. K rozvoji čtenářských dovedností přispělo zařazování projektového vyučování. Žáci prezentovali vlastní četbu, interpretovali úryvky, byli vedeni k tvůrčímu psaní. Přínosem zejména pro rozvoj jejich práce s informacemi a vystupování na veřejnosti jsou prezentace ročníkových prací. Rovněž se žáci zúčastňují řady akcí pořádaných městskou knihovnou, předmětně zaměřených besed a seminářů, využívají studovnu a prostřednictvím učitelů i knižní fond školní knihovny. Žáci velmi dobře reprezentují školu v olympiádě z českého jazyka a literárních soutěžích, vhodně jsou vedeni k dramatickému projevu, připravují např. představení pro spolužáky.

V hodinách cizích jazyků pracovali žáci soustředěně, s vyučujícími většinou aktivně spolupracovali. Učitelům se je dařilo dobře motivovat. Hodiny anglického, německého a ruského jazyka byly vedeny až na jednu výjimku důsledně v cizím jazyce. Žáci správně reagovali na běžné cizojazyčné pokyny, většina porozuměla i složitějším formulacím, opisům nové slovní zásoby i cizojazyčnému vysvětlení neznámých slovních spojení. Často pracovali s textem, vyhledávali a doplňovali informace, účelně využívali osvojenou slovní zásobu. Konverzační dovednosti byly většinou rozvíjeny pouze v interakci učitel – žák, vzájemné rozhovory žáků byly využity výjimečně. Ve většině hodin byl zařazen poslech s porozuměním (audionahrávka). Zaznamenáno bylo i kvalitní sborové nacvičování výslovnosti. Cizojazyčná komunikace je ve škole rozvíjena velmi dobře. Anglický jazyk je vyučován od prvního ročníku, další cizí jazyk (německý nebo ruský) od sedmého ročníku. Žáci se úspěšně zúčastňují cizojazyčných konverzačních soutěží. K rozvoji komunikačních dovedností vhodně přispívá pořádání zahraničních výjezdů (Velká Británie, Německo), kde jsou žáci vyučováni rodilými mluvčími a ubytováni v rodinách.

V hodinách matematiky a přírodovědných předmětů vyučující komunikovali s žáky vstřícně a s respektem ke každému z nich, poskytovali jim možnost vyjádřit svůj názor. Výuka byla srozumitelná, přiměřeně náročná, vyznačovala se promyšlenou a uspořádanou organizací. V případě nejasností se žáci s důvěrou obraceli na učitele s dotazy. Vyučující si všímali, zda všichni porozuměli učivu, při zaregistrování chyby se snažili společně se žáky zjistit její příčinu. Ve třídách druhého stupně ZŠ byla pedagogie nejvíce využívána forma společné práce celé třídy a individuální práce žáků s následnou společnou kontrolou a zpětnou vazbou. Vyučující prvního stupně v hodinách využívali různé metody a formy pro aktivizaci výuky, žáci spolupracovali s učitelem i spolu navzájem. V hodinách informatiky byly vhodně využívány získané znalosti žáků v programu Excel ke zpracování informací z akce, do které byla škola zapojena (Off line den).

Základem všech nabízených činností ve ŠD a ŠK bylo naučit žáky využívat volný čas smysluplně. Široká nabídka aktivit vycházela z ŠVP a účastníkům byla předkládána dle jejich zájmu a potřeb. Vhodně byla střídána spontánní, zájmová a vzdělávací činnost. Respektovány byly věkové a individuální zvláštnosti účastníků a zákonitosti skupinové dynamiky. Slabším místem při realizaci předkládaných a plánovaných aktivitách ve ŠK byla nízká aktivita a často jednostranné zaměření účastníků s nepravidelnou docházkou.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Pro zjišťování výsledků vzdělávání žáků využívá škola především vlastní písemné testování a ústní zkoušení, při jejich hodnocení postupuje podle pravidel stanovených školním řádem. Zákonní zástupci jsou informováni prostřednictvím žákovských knížek (v elektronické i papírové podobě), na pravidelných třídních schůzkách nebo při individuálních konzultacích.

Pedagogové průběžně získávají aktuální informace o výsledcích vzdělávání každého žáka, úspěšnost žáků je pravidelně vyhodnocována na jednáních pedagogických rad. Žákům s rizikem neprospěchu jsou nabízeny možnosti individuálních konzultací k doplnění učiva, návody k domácímu procvičování nebo dobrovolné domácí úkoly. To, že zvolený postup školy je účinný, dokazuje vysoký počet žáků, kteří prospěli s vyznamenáním a nízký počet neprospívajících žáků. Na konci 2. pololetí 2015/2016 prospělo s vyznamenáním 538 žáků (cca 71%) a neprospěli 3 žáci (cca 0,4%). Patříčnou pozornost také věnují pedagogové adaptaci žáků při přechodu z 1. na 2. stupeň ZŠ. Při porovnání závěrečné klasifikace žáků 5. ročníku a jejich následné klasifikace v prvním pololetí 6. ročníku nebylo zaznamenáno výrazné zhoršení výsledků. Dlouhodobý soulad vzdělávacích výsledků s požadovanými výstupy ŠVP ZV dokládá vysoká úspěšnost u přijímacích zkoušek na střední školy (všichni žáci z 9. ročníku byli v roce 2016 přijati na střední školy během 1. kola přijímacího řízení, 11 žáků z 5. ročníku bylo přijato na osmileté gymnázium). Žáci se ŠVP se nijak výrazně neodlišují od průměrného prospěchu tříd.

Vhodnou motivací k získávání dalších vědomostí a dovedností jsou ročníkové práce žáků 9. ročníků. Žáci si v říjnu ve spolupráci s vedoucím práce (vyučujícím) zvolí téma, koncem školního roku svoji práci odevzdají v písemné podobě a prezentují ji před komisí. Vyhodnocení prací a předávání diplomů je již tradičně slavnostní akcí školy.

Škola podporuje aktivní zapojení většiny žáků do předmětových soutěží a olympiád. Ve školním roce 2015/2016 postoupilo 52 žáků do okresních a 5 žáků do krajských kol, velmi úspěšní byli v okresních a krajských kolech individuálních i kolektivních sportovních soutěží. Výsledky vzdělávání a soutěží jsou prezentovány ve výročních zprávách školy.

Vzdělávání v ŠD a ŠK se pozitivně projevuje v zájmu žáků o zapojování do celoročních her, třídních programů, zájmových odpoledních akcí a ve společné organizaci závěru školního roku (Jarmark pro žáky a rodiče školy, společná taneční či divadelní představení atd.). Možnosti zlepšení vzdělávací činnosti ŠD a ŠK byly zjištěny v oblasti většího propojování přijímaných opatření školy vzhledem k naplňování ŠVP ZV s plánovanými činnostmi v ŠD a ŠK.

Závěry

Hodnocení vývoje

- Zlepšení materiální podmínek pro výchovně vzdělávací činnost.
- Zvýšení počtu žáků v ZŠ.
- Od 1. září 2014 byla z důvodu zvyšujícího se zájmu rodičů navýšena kapacita ŠD na 270 žáků a následně byl zvýšen počet oddělení ze sedmi na devět oddělení.

Silné stránky

- Estetické a podnětné prostředí školy a dobré materiální podmínky s pozitivním vlivem na kvalitu vzdělávání.
- Příznivé personální podmínky školy se stabilizovaným a odborně kvalifikovaným pedagogickým sborem.
- Účelná podpora sociálního a osobnostního rozvoje žáků.
- Aktivní spolupráce ŠD a ŠK s Radou rodičů, zapojení rodičů do akcí a činností ŠD.
- Aktivní přístup vedení školy k zajištění nadnormativních zdrojů příjmů s dopadem na zkvalitnění podmínek vzdělávání.
- Využívání učebních pomůcek a interaktivní techniky ve výuce s pozitivním vlivem na názornost a motivaci žáků.

Slabé stránky

- Nedostatečné využití možností k cílenému vedení žáků k sebehodnocení a k vzájemnému hodnocení v průběhu výuky.
- Způsob zapojování účastníků zájmového vzdělávání s nepravidelnou docházkou do nabízených činností v ŠK.

Příklady inspirativní praxe

- Pravidelné vyhodnocování činností ŠD s následnou optimalizací dalších aktivit v následujícím období.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- V průběhu výuky se více zaměřit na cílené vedení žáků k sebehodnocení a vzájemnému hodnocení.

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá řediteli školy ve lhůtě do 14 dnů odstranit nedostatky zjištěné při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jak byly nedostatky odstraněny a jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Středočeský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9) nebo na e-podatelnu csi.s@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PaedDr. Luděk Štíbr, školní inspektor

PaedDr. Luděk Štíbr, v. r.

Mgr. Marie Richterová, školní inspektorka

Mgr. Marie Richterová, v. r.

PaedDr. Václav Skála, školní inspektor

PaedDr. Václav Skála, v. r.

Mgr. Iva Plachá, školní inspektorka

Mgr. Iva Plachá, v. r.

Ing. Marcela Orthoberová, kontrolní pracovnice

Ing. Marcela Orthoberová, v. r.

V Praze 23. března 2017

Datum a podpis ředitele školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jan Křikava, ředitel školy

Mgr. Jan Křikava, v. r.

V Rakovníku 31. března 2017